

ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СУТНОСТІ СТРАХОВОГО ШАХРАЙСТВА

Герасименко Д.Є.

здобувач вищої освіти академічно групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Забезпечення ефективного функціонування страхових компаній, належного рівня їх фінансової безпеки неможливе без формування і впровадження дієвої системи виявлення і протидії страховому шахрайству, що спричиняє масштабні негативні наслідки як для самих компаній, їх клієнтів і контрагентів, так і страхового ринку країни загалом.

Шахрайство – це злочин, який здавна відомий у всьому світі та в історії будь-якого суспільства є невід’ємним супутником торговельних відносин, ринку в цілому [2**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Пластун В.Л. [3] зазначає, що страхове шахрайство – це протиправна поведінка суб’єктів договору страхування, внаслідок чого суб’єкти договору страхування отримують можливість незаконно і безоплатно обертати капітал на свою користь.

Барановський О.І. [1] вказує, що страхове шахрайство – це здобуття страхувальником страхового відшкодування шляхом обману або зловживання довірою, або внесення меншої ніж необхідно, при нормальній оцінці ризиків, страхової премії, а також приховування важливої інформації при висновку або в період дії договору страхування.

В своїх дослідження Шірінян Л.В. [5] страхове шахрайство – це змова або свідомо протиправна поведінка окремих суб'єктів страхових відносин, навмисно неправильне відображення (подання) даних щодо умов договору страхування, внаслідок чого такі суб'єкти отримують можливості незаконно змінити (використати) умови договору страхування на свою користь чи отримати відшкодування без належних підстав, що впливають із законодавства, заволодіти чужим майном чи придбати права на майно шляхом обману, зловживання довірою.

Важливим при розгляді питання страхового шахрайства є визначення найбільш популярних мотивів його здійснення (рис.1).

Шахрайство можна умовно розділити на дві групи: заплановане і ситуативне. Основна ознака запланованого шахрайства – ґрунтовна підготовка, іноді за участю цілої групи осіб і за сприяння співробітників страхової компанії. Договір страхування спочатку укладається з метою здійснення протиправних дій. Це може бути страхування автомобілів-«двійників», страхування авто в пошкодженому стані з подальшим оголошенням страхової події (часто в цьому задіяний працівник страхової компанії, який випишує поліс на розбитий автомобіль, вказуючи в договорі, що машина не має пошкоджень), страхування майна в декількох різних страхових компаніях з метою отримання кількох страхових виплат одночасно, інсценування страхових випадків (ДТП, викрадення, підпалів і затоплення приміщень, пограбувань).

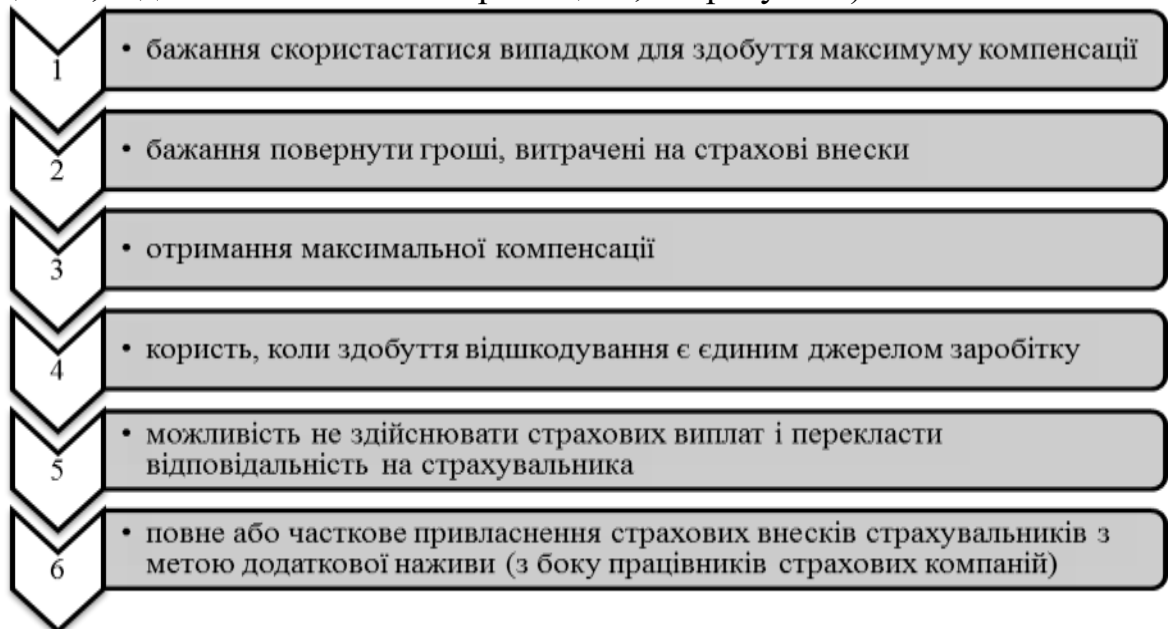


Рисунок 1 – Мотиви здійснення страхового шахрайства

Джерело: складено за [2, 3]

Отже, можна стверджувати, що страхове шахрайство на ринку страхових послуг має суттєві наслідки, спричинюючи значні втрати для всіх суб'єктів страхового ринку. Необхідним є покращення законодавчої бази щодо страхового шахрайства та використання досвіду зарубіжних країн, які мають багаторічний досвід у такій сфері, що насамперед передбачає створення єдиної бази страхувальників та консолідацію дій між владою, страховиками та їх об'єднаннями.

Література:

1. Бура О. В., Добровольська І. І. *Фінансове шахрайство в Україні та заходи протидії*. URL : <http://libfor.com/index.php?newsid=2879>
2. Добрик Л.О. Найбільш ризиковими видами страхування в Україні з позиції схильності до шахрайства. *Ефективна економіка*. 2016. №4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4900>
3. Конкурентоспроможність страхового ринку України в умовах активізації глобалізаційних процесів: колективна монографія за матеріалами праць наукової групи і науковою редакцією д-ра екон. наук, проф. Л. В. Шірінян. – К. : Видавництво Ліра-К, 2020. 404 с.
4. Приказюк Н. В. Зарубіжний досвід організації боротьби з шахрайством у страховій системі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Економіка. 2016. Вип. 2. С. 98-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2016_2_19.
5. Шахрайство в українських компаніях. URL: <https://kreston-gcg.com/ua/mowenni4estvo-v-ukrkomparijax/>
6. The Association of Certified Fraud Examiners. The Report to the Nation on Occupation Fraud and Abuse. Austin : ACFE, 2018. URL : <https://www.acfe.com/report-to-the-nations/2018/>

*Науковий керівник – Шишпанова Н.О
к. екон. наук, доцент, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*